

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

Leaving Certificate 2024

Marking Scheme

Croatian

Higher Level

Note to teachers and students on the use of published marking schemes

Marking schemes published by the State Examinations Commission are not intended to be standalone documents. They are an essential resource for examiners who receive training in the correct interpretation and application of the scheme. This training involves, among other things, marking samples of student work and discussing the marks awarded, so as to clarify the correct application of the scheme. The work of examiners is subsequently monitored by Advising Examiners to ensure consistent and accurate application of the marking scheme. This process is overseen by the Chief Examiner, usually assisted by a Chief Advising Examiner. The Chief Examiner is the final authority regarding whether or not the marking scheme has been correctly applied to any piece of candidate work.

Marking schemes are working documents. While a draft marking scheme is prepared in advance of the examination, the scheme is not finalised until examiners have applied it to candidates' work and the feedback from all examiners has been collated and considered in light of the full range of responses of candidates, the overall level of difficulty of the examination and the need to maintain consistency in standards from year to year. This published document contains the finalised scheme, as it was applied to all candidates' work.

In the case of marking schemes that include model solutions or answers, it should be noted that these are not intended to be exhaustive. Variations and alternatives may also be acceptable. Examiners must consider all answers on their merits, and will have consulted with their Advising Examiners when in doubt.

Future Marking Schemes

Assumptions about future marking schemes on the basis of past schemes should be avoided. While the underlying assessment principles remain the same, the details of the marking of a particular type of question may change in the context of the contribution of that question to the overall examination in a given year. The Chief Examiner in any given year has the responsibility to determine how best to ensure the fair and accurate assessment of candidates' work and to ensure consistency in the standard of the assessment from year to year. Accordingly, aspects of the structure, detail and application of the marking scheme for a particular examination are subject to change from one year to the next without notice.

1. Objasnite svojima riječima sljedeće pojmove:
 - a) **pristupačne** cijene i proizvodi (1) – *koji nisu skupi, do kojih je moguće lako doći*
 - b) **ključni** mamci za takvu publiku (3) – *glavni, osnovni, vodeći, najvažniji*
 - c) u **pozadini** (8) – *ono što se nalazi iza nečega, što je skriveno*
 - d) promoviraju **obmanjujuće** informacije (9) – *lažne, iskrivljene, zavaravajuće*
 - e) ekološki **osviještene** brendove (10) – *koji su svjesni, koji razumiju svoje pogreške*
2. Opišite, na temelju teksta, ali svojim riječima, što je to brza moda? O kakvom se trendu radi, na čemu se temelji, tko joj je ciljna skupina?

Brza moda je dio modne industrije koji dominantno raste u posljednjih dvadeset godina. Radi se o pojavi svjetskih razmjera koja se temelji na jeftinoj, brznoj i masovnoj proizvodnji odjeće niske kvalitete koja predstavlja najnovije modne trendove i prodaje se po pristupačnim cijenama. Brza moda je zahvaljujući tome izrazito privlačna. Ciljna skupina tvrtki brze mode mlada je populacija koja prati modne stilove i u pravilu ima niska primanja. Svake godine proizvede se 100 milijardi komada odjeće, a proizvodnja odjeće predstavlja treću najveću proizvodnu industriju na svijetu, nažalost u pozadini se zanemaruje njen negativan utjecaj na okoliš i društvo.

3. Opišite, na temelju teksta, ali svojim riječima, kako je uživanje u brznoj modi povezano s okolišom i etičkim pitanjima?

Brza moda je treća najveća proizvodna industrija na svijetu, no njen poslovni model koji se temelji na masovnoj, brznoj i jeftinoj proizvodnji odjevnih predmeta ima brojne negativne utjecaje na okoliš i društvo. Količina ugljičnog dioksida koje tvrtke brze mode ispuštaju u atmosferu usporedive su s količinom koju ispuštaju sve europske zemlje zajedno. Ova industrija također koristi iznimne količine vode koje se zatim ispuštaju u okoliš zagađene otrovnim kemikalijama i mikroplastikom. Velik su problem i ogromne količine tekstilnog otpada koje se godišnje odbacuju u svijetu i koje je potrebno zbrinuti. Brza moda također ima društvene posljedice i često se u pozadini proizvodnje jeftine robe skrivaju problemi kao što su nepoštivanje radničkih prava, nedostatak sigurnosti u radu, dječji rad, male plaće, i slično.

4. Opišite, na temelju teksta, ali svojim riječima, u kakvom su odnosu industrija brze mode i održive linije odjeće?

Brza moda predstavlja jeftinu odjeću loše kvalitete koja se proizvodi uz nedostatak ekološke osviještenosti i brige za okoliš i dobrobit ljudi. S druge strane, održive linije odjeće sastoje se od dugotrajnih, kvalitetnih komada koji se proizvode od prirodnih i obnovljivih materijala, no zbog toga su skuplji i ne prate modne trendove. Mnogi, posebno mladi, ljudi koji ne zarađuju mnogo, ili koji žele biti u trendu, odabiru brzu modu jer si je mogu priuštiti. Često tvrtke brze mode proizvode i održive linije odjeće kako bi se predstavile u boljem svjetlu i prikazale kao ekološki osviještene. Nažalost, uglavnom se radi samo o marketinškoj strategiji jer puno više vremena posvećuju oglašavajući svoje planove nego što ih stvarno provode.

5. U prvom ulomku članka autorica tvrdi da je brza moda popularan trend jer su pristupačne cijene i proizvodi koji odražavaju najnovije modne trendove iznimno privlačni, osobito mlađim kupcima, dok se utjecaji industrije na okoliš i društvo često zanemaruju. Slažete li se s tom tvrdnjom? Privlače li vas modni trendovi i brza moda? Razmišljate li prilikom mje odjeće o okolišu? Iscrpno argumentirajte svoj odgovor.
- *Slažem se s autoricom da je brza moda popularna zbog pristupačnih cijena i proizvoda koji su u trendu. Točno je da se utjecaj modne industrije na okoliš i društvo u tom slučaju zanemaruju. Iz vlastitog primjera, nažalost, mogu potvrditi da je teško odoljeti novim modernim krpicama i da mi prilikom kupnje posljedice brze mode nisu ni na kraj pameti. U zadnje vrijeme vidimo da ljudi više paze što kupuju u trgovinama hranom, no mislim da se to razmišljanje još nije proširilo na trgovine odjećom i obućom.*
 - *U potpunosti se slažem s autoricom. Niske cijene i brza promjena modnih trendova glavni su razlog popularnosti brze mode. Većina ljudi, posebno mladih, želi biti u trendu, slični ostalim mladima, i jednostavno kupuju odjeću koja ih čini takvima bez razmišljanja o široj slici. Naravno, tu je i mali broj onih koji se odupiru modnim trendovima, ili su ekološki više osviješteni i zapravo znaju što je u pozadini brze mode. Osobno, nisam osoba koja podilazi modnim trendovima i odjeća mi nije toliko bitna, nosim ono što volim, no istina je i da do sada nisam razmišljao o negativnim stranama brze mode.*
 - *Donekle se slažem s autoričinom tvrdnjom da je brza moda popularna zbog pristupačnih cijena i proizvoda koji su moderni te da se prilikom kupnje utjecaj modne industrije na okoliš i društvo zanemaruju. Međutim, ne kupuju ljudi jeftine proizvode samo zato što su popularni. U današnje vrijeme, nažalost, puno je ljudi koji si ne mogu priuštiti skuplje kvalitetne proizvode i osuđeni su na kupnju robe niske kvalitete.*

6. U 10 ulomku članka piše „još uvijek postoji nada da svi postanemo savjesniji kupci. Svi nosimo odjeću što znači da svi imamo ulogu u kreiranju bolje i ekološki prihvatljivije modne industrije.“ Što autorica time želi reći? Obrazložite svoj odgovor.

Smatram da na kraju članka autorica želi reći da nikada nije kasno za promijeniti način razmišljanja i ponašanja. Mnogi ljudi nisu svjesni što je u pozadini brze mode jer im nitko o tome ne govori, kao što se na primjer govori o recikliranju plastike. Međutim, jednom kad čuju neke od stvari iz članka, možda će stati i razmisliti što će sljedeći put kupiti. Svi mi nosimo odjeću što znači da svojim ponašanjem, izborom onoga što ćemo kupovati i koliko često, podržavamo ili ne podržavamo određenu modnu industriju i modne brendove. Na svakome je od nas da donesemo odluku o svome ponašanju i kako će to ponašanje utjecati na ono što se događa u pozadini modne industrije.

II. dio

(30 bodova)

U članku autorica ističe: „sada, više nego ikad, jednostavno ne možemo tvrditi da je stvarna cijena naše odjeće ona cijena na etiketi“. Slažete li se s ovom tvrdnjom?

Vlastitim riječima (100 - 150 riječi) argumentirajte svoje mišljenje.

Na primjer:

U potpunosti se slažem da stvarna cijena naše odjeće nije ona cijena na etiketi. Ako pogledamo cijene na modnim krpicama i razmislimo o njima, moramo se pitati kako nešto može biti toliko jeftino. Naravno, prvi odgovor koji nam se nameće je da se radi o komadima odjeće jako niske kvalitete. To bi čak bilo i u redu, no niska cijena nije rezultat samo niske kvalitete. Sve češće i sve više saznajemo o poznatim brendovima koji imaju velike tvornice u siromašnim zemljama i o načinima na koje posluju, gdje radnici nisu pošteno plaćeni i rade u nehumanim uvjetima, a često su ti radnici djeca. Osim toga, tu je i pitanje onečišćenja okoliša. Smatram da je rijetko tko svjestan negativnog utjecaja modne industrije na okoliš. Posljedice koje trenutno ne primjećujemo s vremenom će se gomilati i dugoročno ćemo platiti visoku cijenu zbog utjecaja koji će onečišćenje okoliša imati na klimatske promjene i naše zdravlje.

III. dio

(40 bodova)

Napišite esej (od najmanje 300 riječi) o jednoj od sljedećih tema:

1. Odijelo ne čini čovjeka.

III

2. „Riječi nisu dokaz. Tko osjeća, zna pokazati i djelima.“ (Marija Jurić Zagorka, Gordana – kraljica

Hrvata)

